

Wyrok z dnia 29 września 2000 r.

II UKN 746/99

Sąd, który zamiast udzielić stronie wskazówek co do potrzeby zgłoszenia dowodu z opinii biegłych lekarzy przeprowadził ten dowód z urzędu, nie narusza art. 5 KPC.

Przewodniczący SSN Krystyna Bednarczyk (sprawozdawca), Sędziowie SN:
Roman Kuczyński, Maria Tyszel.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 29 września 2000 r. sprawy z wniosku Heleny S. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi w P. o rentę inwalidy wojennego, na skutek kasacji wnioskodawczyni od wyroku Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 20 maja 1999 r. [...]

o d d a l i ł kasację.

U z a s a d n i e n i e

Wnioskodawczyni Helena S. odwołała się od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych-Oddziału w P. z dnia 23 września 1998 r. odmawiającej przyznania jej prawa do renty w związku z deportacją do ZSRR.

Wyrokiem z dnia 3 marca 1999 r. [...] Sąd Okręgowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Przemyślu oddalił odwołanie. Sąd ustalił, że wnioskodawczyni przebywała na deportacji na Syberii do 6 roku życia (w latach 1941 - 1946). Obecnie wnioskodawczyni jest częściowo niezdolna do pracy z powodu choroby zwyrodnieniowej kręgosłupa szyjnego i lędźwiowego z dyskopatią i przewlekłym zespołem bólowym oraz z powodu zaćmy początkowej obu oczu. Biegli lekarze neurolog i okulista stwierdzili, że proces zwyrodnieniowy adekwatny do wieku i zaćma starcza nie pozostają w związku z pobytem wnioskodawczyni na deportacji w okresie dzieciństwa. Sąd podzielił opinie biegłych i na ich podstawie uznał, że nie został spełniony warunek określony w art. 12 ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz nie-

których osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (jednolity tekst: Dz.U. z 1997 r. Nr 142, poz. 950 ze zm.).

Apelacja wnioskodawczynie od tego wyroku została oddalona wyrokiem Sądu Apelacyjnego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Rzeszowie z dnia 20 maja 1999 r. [...]. Sąd Apelacyjny uznał za prawidłowe ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji i podzielił jego pogląd prawny.

Wyrok ten zaskarżyła kasacją wnioskodawczynie i wskazując jako podstawę kasacji naruszenie przepisów postępowania (art. 5 KPC, 208 § 1 pkt 3 i 4 KPC i 382 KPC) wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku oraz poprzedzającego go wyroku Sądu pierwszej instancji i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Przemyślu do ponownego rozpoznania. Naruszenie powołanych przepisów postępowania polega na tym, że Sąd nie przeprowadził dowodu z przesłuchania zgłoszonych przez wnioskodawczynię świadków i nie przesłuchał biegłych na rozprawie uniemożliwiając wnioskodawczynie zadawanie pytań.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Nie zachodzi zarzucane w kasacji naruszenie przepisów postępowania. Zarzut naruszenia przepisu art. 5 KPC nie został w kasacji uzasadniony. Podniesiono jedynie, że wnioskodawczynie występowała bez adwokata i radcy prawnego. Zgodnie z tym przepisem sąd powinien w takim przypadku udzielić stronie wskazówek co do czynności procesowych oraz pouczać ją o skutkach prawnych tych czynności i skutkach zaniedbań. W kasacji nie wymienia się czynności procesowych, które mogłyby być dokonane przez wnioskodawczynię i które wymagały wskazówek Sądu. Nie można dopatrzeć się naruszenia tego przepisu w sytuacji, gdy Sąd pierwszej instancji zamiast udzielić wnioskodawczynie wskazówek co do potrzeby przeprowadzenia dowodu z opinii biegłych lekarzy przeprowadził ten dowód z urzędu.

Wskazany w kasacji jako naruszony przepis art. 208 § 1 KPC reguluje zasady wydawania przez przewodniczącego zarządzeń przed pierwszą rozprawą, dotyczących między innymi wzywania świadków i biegłych. Ewentualne wady zarządzenia przewodniczącego z reguły nie mogą mieć wpływu na rozstrzygnięcie. Są to bowiem zarządzenia wstępne, natomiast postanowienia dowodowe i przeprowadzenie dowodów leżą w gestii sądu orzekającego. Zarzut naruszenia przepisu art. 208 § 1 KPC nie jest usprawiedliwioną podstawą kasacji określoną w art. 393¹ pkt 2 KPC, zgodnie

z którym podstawą kasacyjną może być tylko takie uchybienie przepisów postępowania, które mogło mieć istotny wpływ na wyniki sprawy. W kasacji nie wskazano uchybienia przepisów regulujących postępowanie dowodowe.

Przepis art. 382 KPC stanowi, że sąd drugiej instancji orzeka na podstawie materiału zebranego w postępowaniu pierwszej instancji oraz w postępowaniu apelacyjnym. W tej sprawie Sąd Apelacyjny nie przeprowadzał postępowania dowodowego słusznie uznając, że Sąd pierwszej instancji zebrał wystarczający dla rozstrzygnięcia sprawy materiał dowodowy. Podstawą prawną żądania wnioskodawczyni jest przepis art. 12 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego. Przepis ten stanowi, że świadczenia przysługują osobom, które zostały zaliczone do jednej z grup inwalidów wskutek inwalidztwa pozostającego w związku z pobytem między innymi na deportacji w ZSRR. Zgodnie z art. 12 ust. 3 tej ustawy za inwalidztwo pozostające w związku z takim pobytem uważa się inwalidztwo będące następstwem zranień, kontuzji bądź innych obrażeń lub chorób powstałych w związku z tym pobytem. Przedmiotem postępowania dowodowego było ustalenie, czy warunki określone tymi przepisami zostały spełnione. Fakt pobytu wnioskodawczyni na deportacji Sąd uznał za udowodniony przyjmując za prawdziwe twierdzenia wnioskodawczyni i nie było potrzeby prowadzenia na te okoliczności dowodów z zeznań świadków. Został także wykazany fakt aktualnej niezdolności do pracy. Brak jest natomiast związku przyczynowego między aktualną niezdolnością do pracy spowodowaną zmianami wynikającymi ze starzenia się organizmu a obrażeniami lub chorobami odniesionym przez wnioskodawczynię w związku z deportacją. Sama wnioskodawczyni nie wskazuje obrażeń lub chorób doznanych w związku z pobytem na Syberii, które w następstwie rozwoju zmian chorobowych doprowadziły do obecnej niezdolności do pracy. Nie może zatem skutecznie powoływać się na to, że istotne dla rozstrzygnięcia sprawy okoliczności zostały pominięte.

Z tych przyczyn wobec braku usprawiedliwionych podstaw kasacyjnych Sąd Najwyższy w oparciu o przepis art. 393¹² KPC oddalił kasację.

=====